

СТАНОВИЩЕ

от проф. Веселин Костов Василев, д.пс.н.
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
професионално направление 7.6. Спорт; Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка

Автор: **ДИЯНА ПЕТЬОВА ЗАБЕРСКА**

Тема: **МОДЕЛИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА АГРЕСИВНОТО ПОВЕДЕНИЕ В СПОРТА**

Научен ръководител: Проф. д-р Михаил Георгиев

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед на Ректора на НСА „Васил Левски“ съм определен за член на Научното жури за защита на дисертационен труд на тема: „Модели за овладяване на агресивното поведение в спорта“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт с научна специалност Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка.

Автор на дисертационния труд е Дияна Петьова Заберска, докторант към катедра „Психология, педагогика и социология“ с научен ръководител проф. д-р Михаил Георгиев.

2. Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Дисертацията на Дияна Заберска е посветена на актуална тематика с несъмнена значимост както за спорта, така и за съвременния обществен живот. Спортната психология е изправена пред един комплексен – и теоретичен, и практически значим казус: как да се гледа на агресивността – дали като като необходима за спортистите личностна характеристика, която е полезна за техните победи и успехи,

или и в спорта на агресията следва да се гледа като на деструктивно поведение, което компрометира не само в морален и ценностен план спортната дейност, но и понижава нейната ефективност. Не е възможно в едно изследване да получим пълен и окончателен отговор на подобен сложен и общ въпрос, но настоящата дисертация определено хвърля светлина върху него и това веднага ѝ придава качествата актуалност и перспективност.

Познаването на проблема си проличава както от сериозния теоретичен анализ на проявлението на агресията в спортната практика, така и от цялостната постановка на емпиричното проучване и равнището на неговото реализиране.

3. Методика на изследването

Изследователската методика е силна страна на дисертационното изследване. Подбраните от Дияна Заберска изследователски инструменти са релевантни на изследователският замисъл и са уместно групирани в цялостна изследователска батерия:

- Тест за определяне на поведенческите стилове за справяне със ситуации на напрежение, междуличностен конфликт и агресия – LT;
- Тест за изследване на основните прояви на агресията в спорта - BAAGI – S; в дисертационното изследване е приложена българска версия на методиката, предложена от Д. Фенерова;
- Скала за изследване на проявите на агресия и гняв в спортните състезания (The Competitive Aggressiveness and Anger Scale - CAAS);
- Тест за измерване на удовлетвореността на спортиста ASQ (Athlete Satisfaction Questionnaire – ASQ);
- Методика за насочеността към спортсменство-неспортсменство (The Multidimensional Sportsmanship Orientations Scale – MSOS).

Приложени са подходящи методи за математико-статистическата обработка на емпиричните данни.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 140 страници основен текст, разпределен в увод, три глави, изводи и литература от 248 заглавия (104 на кирилица, 144 на латиница), както и 6 стр. с 5 приложения (представлящи инструментите на изследването).

Всички съставки и аспекти на дисертационния труд на Дияна Заберска са равностойни и качествени. Изследователският замисъл е интересен, ясно и коректно формулиран, а неговата реализация е на добро ниво. В първа глава е представен теоретичен обзор с аналитичен характер, строен и съразмерен, в който напълно основателно се поставя съдържателен акцент върху особеностите и проблемите на агресията в областта на спорта, вместо обичайното обширно изложение на многобройните теории за агресията изобщо. Така обзорът не просто демонстрира нужната начетеност на докторанта, но основно подготвя теоретично-концептуално собственото емпирично изследване.

В организационен план изследването е коректно планирано и осъществено, извадката е подбрана и структурирана коректно, съобразно изследователския замисъл. Емпиричните данни са представени синтезирано в 19 таблици и 22 фигури. С точно подбрани и пестеливи статистически процедури, без никакво „насилие“ върху емпиричния материал, докторантката извлича необходимите връзки и зависимости от данните и достига до интересни, смислени и напълно обосновани изводи. Те обаче са формулирани аналитично-повествователно, което не позволява да се открият и акцентират най-важните и приноси зависимости и връзки. Набелязват се някои препоръки за приложението на резултатите от изследването в практиката.

Моята обща оценка на дисертационната разработка е категорично положителна. Тя се базира както на демонстрираната от докторантката изследователска класа, така и на безспорния социален смисъл и ефект на неговите резултати.

Отделни дребни недостатъци на дисертацията не снижават нейната положителна обща оценка.

5. Преценка на публикациите и автореферата

Авторефератът отразява точно съдържанието на дисертационния труд. Чрез публикациите на докторанта професионалната общност е имала възможност да се запознае с основните резултати от дисертационното изследване.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Дияна Заберска „Модели за овладяване на агресивното поведение в спорта“ доказва, че по време на докторантурата си тя е придобила умения да замисля и осъществява самостоятелно научно-приложни изследвания в областта на спортно-психологическата наука. Дисертацията напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, поради което без колебание я оценявам положително и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на докторанта Дияна Петьова Заберска образователно-научната степен „доктор“.

10. 05. 2018 г.
Пловдив

Изготвил становището:
/Проф. д.пс.н. Веселин Василев/